

Luomukeruuotteiden poimintaohjeet

LUOMUKERUUTUOTTEIDEN POIMINTAOHJEET

1. Johdanto

Luonnonvaraisten syötävien kasvien tai kasvinosien markkinoiminen luonnonmukaisesti tuotettuna edellyttää koko tuotantoketjun metsänomistajasta ostajiin ja jalostajiin kuulumista luomuvalvonnan piiriin. Luonnonmukaisen keruuotannon vähimmäisvaatimukset määritellään EU:n asetuksissa; neuvoston asetus (EY) 834/2007 ja komission asetus (EY) 889/2008. ELY-keskus valvoo luomutuotteista annettujen ohjeiden noudattamista luomukeruualueilla ja Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ostotoiminnassa.

Poimijat, jotka ovat sitoutuneet kirjallisesti tämän ohjeen vaatimukseen ennen keruun aloittamista, ovat oikeutettuja myymään valvontajärjestelmään kuuluvalla ostajalle, neuvoston asetuksen mukaisesti hyväksytyiltä keruualueelta keräämiään syötäviä kasveja tai kasvinosia.

2. Luomukeruun vaatimukset

2.1. Keruualue

Luomuohjeisiin sitoutunut poimija voi kerätä luomutuotteita ainoastaan luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään hyväksytyiltä alueilta. Luomualue selviää ostoasemilla olevista kartoista, joista poimijat halutessaan saavat kopiota. Muualta kuin hyväksytyiltä luomukeruualueilta kerätyt luonnontuotteet eivät ole luomutuotteita ja niitä on pidettävä erillään luomutuotteista. Luomualueen merkintätapa kartalla saattaa vaihdella alueittain ja merkintätapa tulee aina varmistaa karttaa luettaessa. Luomukeruualueet on pääsääntöisesti merkitty kartalle tilanrajoja ja teitä pitkin.

2.2. Eristysetäisyydet

Luomukeruussa on jätettävä vilkkaasti liikennöityjen pääteiden varsille vähintään 100 metrin ja pienemmille sivuteille pölyetäisyys, jonka leveys vaihtelee olosuhteiden mukaan (10 – 50 metriä). Mikäli esimerkiksi pieni metsäautotie ei pölyä ja kasvillisuus tien reunoilla on tiheä (sitoo pölyä) eikä tuotteissa ole havaittavissa pölyä, voidaan tuotteita kerätä noin 10 metrin etäisyydellä tiestä. Kyläteillä sekä runsaasti pölyävillä metsäautoteillä suojaetäisyys on noin 50 metriä, tarvittaessa enemmänkin. Tuotteiden pölyttömyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä pöly saattaa sisältää runsaasti epäpuhtauksia.

Torjunta-ainejäämiä saattaa tulla pelloilla käytetyistä torjunta-aineista, joten tavanomaisesti viljeltyjen peltojen reunoille on jätettävä riittävä (esim. 10 m) suojavyöhyke. Luomutarkastajat voivat ottaa näytteitä kerääjien toimittamista tuotteristä.

2.3. Keruualueella sallitut ja kielletyt aineet

Luomukeruualueella sallittuja aineita ovat toimeenpanoasetuksen liitteissä I ja II määritellyt aineet. Tällä hetkellä metsissä käytettävistä aineista sallittuja ovat mm.

harmaaorvakkasieni juurikäävän torjunnassa, monisärmiövirus mäntypistiäisten torjunnassa ja puuntuhka maanparannusaineena.

Metsissä käytettäviä, luomualueella kiellettyjä aineita ovat mm. kemialliset lannoitteet, heinäntorjunnassa käytetyt torjunta-aineet, hirvien karkottamisessa käytetyt hajusteet ja urea juurikäävän torjunnassa.

Mikäli luomupoimija epäilee luomukeruualueella torjunta-aineiden, lannoitteiden tai muiden ei-sallittujen aineiden käyttöä, hän ei missään tapauksessa saa jatkaa alueelta keräämistä. Poimijan tulee ilmoittaa epäilystään poiminnan järjestäjälle tai suoraan ELY-keskukselle, sillä tieto mahdollisesta ei-sallittujen aineiden käytöstä on saatava pikaisesti luomukeruualueiden valvonnasta vastaavan ELY-keskuksen tietoon.

3. Keruutuotteiden säilyttäminen ja käsittely ennen myyntiä

Keruutuotteet on pyrittävä toimittamaan sellaisenaan eteenpäin mahdollisimman pian keruun jälkeen. Yrttien ollessa kyseessä, on mahdollista kuivata yrttejä ennen niiden toimittamista ostajalle, mikäli menettelystä on sovittu ostajan kanssa. Mesimarjan ja tyrnin suhteen myös jäädyttäminen on mahdollista, edellyttäen että asiasta on sovittu etukäteen ostajan kanssa.

4. Keruutuotteiden myynti

Luomupoimija saa pääsääntöisesti toimittaa ostopisteelle vain omiaan ja alle 16-vuotiaan henkilön omassa valvonnassaan keräämiä luomukeruuotteita. Mikäli kerääjä toimintaa esimerkiksi pitkistä kuljetusmatkoista johtuen myös muiden keräämiä tuotteita, on poimija vastuussa koko tuote-erän luomukelpoisuudesta. Kaikkien poimintaan osallistuneiden henkilöiden tulee olla sitoumuksen antaneita luomupoimijoita, ja tuotteet toimittaneen kerääjän tulee antaa selvitys muista tuotteiden kerääjistä ja keruualueista.

Poimija saa myydä luomukeruuotteita vain valvontajärjestelmään kuuluvalle ostajalle. Myynti suoraan kuluttajille ei ole sallittua.

5. Kartta luomuhyväksytyistä keruualueista

Kartalle on merkitty kaikki luomukeruualueeksi hyväksytyt metsäalueet. Luomukeruu muilta kuin hyväksytyiltä luomukeruualueilta on ehdottomasti kielletty.

Pelloilla ja muilla viljellyillä alueilla, pihossa, puutarhoissa luomukeruu ei ole mahdollista muille kuin maatilalle, sillä jokamiehen oikeus ei koske viljeltyjä alueita.

Luomukeruu on kielletty myös sellaisilta puustoisilta alueilta, joita käytetään kotieläinten laitumena (hakamaat). Luomukeruuotteiden talteenotto tapahtuu jokamiehen oikeuksien puitteissa, ja yksityisillä teillä tulee välttää ajoneuvoilla liikkumista.

6. Luomukeruuotteiden laatu

Luomutuotteiden keruussa tulee lisäksi noudattaa samoja poimintaohjeita kuin tavallistenkin luonnontuotteiden keruussa. Erytystä huomiota on kuitenkin kiinnitettävä luomukeruuotteiden tuoreuteen ja korkeaan laatuun, sillä luomukeruuotteita jalostettaessa säilöntäaineiden käyttö on rajoitettava.